

Introduktion til "De stærke gårdmænd på Helnæs".

"De stærke mænd på Helnæs" er min afsluttende eksamensopgave på historiestudiet ved Syddansk Universitet 2009. Emnet for eksamensopgaven er selvvalgt og handlede fra starten slet ikke om gårdmænd på Helnæs, men om at påvise, at landsbyerne i Danmark indtil udskiftningen ikke kun var driftsfællesskaber, men i høj grad også var sociale fællesskaber.

Baggrunden var den udvikling som bondeforskningen gennemløb i begyndelsen af 1900-tallet, hvor bondeforskningen blev "videnskabeliggjort", gamle myter og nationalromantisk arvegods blev erstattet af data om landbrugsproduktion og bøndernes retlige og økonomiske forhold. Det medførte til gengæld, at begrebet landsbyfællesskab blev synonymt med driftsfællesskab. Forestillingen om, at landsbyens beboere kunne danne kulturelle netværk og sociale fællesskaber, at livet i landsbyerne med andre ord kunne være andet end markarbejde, høstudbytte og hoveri, blev overset af landbohistorikerne og i bedste fald henvist til antropologer og etnologer.

Formålet med min opgave var således forenklet sagt at vise, at hvis man inddrager antropologisk metode i historieforskningen, er der masser af kildemateriale, der for hver eneste landsby kan påvise det kulturelle og sociale fællesskab gennem århundreder til i dag.

Et væsentligt element i min opgave var at kunne inddrage antropologisk materiale fra Dansk Folkemindesamling. Størstedelen af dette materiale stammer fra jyske sogne, men blandt fynske sogne er Helnæs det sogn, der har mest kildemateriale til belysning af mentalitet og erindring i landsbyen. Derfor blev det Helnæs jeg valgte som eksempel til belysning af kulturelle netværk og sociale fællesskaber.

Allan C. Zinn, 11.10.2020